

# Orizonia sacseja la política balear

## Un gegant del turisme balear

Orizonia, el segon operador turístic de l'Estat espanyol i un dels més grans d'Europa, és un grup format per una constel·lació d'empreses algunes de les quals són veteranes del negoci turístic illenc. És el cas de Viatges Ibèria, fundada a la dècada dels anys trenta del segle passat, i d'Iberojet, l'empresa d'aviació xàrter que va néixer el 1973. La propietat de cada una de les empreses ha canviat de mans al llarg del temps. El grup és propietat dels fons d'inversions Carlyle Group, ICG Equity Fund i Vista Capital. Opera en 21 països. La seva seu central és a Palma i disposa de quatre seus secundàries a Madrid, Barcelona, Lisboa i Tenerife. Té més de mil oficines de viatges repartides per tot l'estat així com per Amèrica, Europa i Àfrica. És propietària també d'11 hotels. Els noms de les companyies que engloba són: Iberojet, Vibo, Solplan, Viva Tours, Orbest, Lua-bay, Smilo, Kiruna, Condor, Orizonia Live, Kaledoscopio i Vibo BCD Travel. L'any 2011, segons dades extretes de la seva pàgina web, facturà 2.351 milions d'euros gràcies a tenir més de vuit milions de clients. Segons escriu l'empresa en la seva web, aquest "èxit empresarial es basa" en la "solidesa dels accionistes", la qual cosa, "malgrat la conjuntura econòmica adversa", és la base de "l'evolució positiva que avala la solidesa del projecte" empresarial.

Un projecte que, a pesar de la suposada evolució positiva i solidesa, ha fet fallida i que pot deixar vora 5.000 treballadors al carrer, més de mil dels quals als serveis centrals de Palma.

La fallida del gran grup turístic mallorquí serveix de motiu de disputa política.

**D**imarts de la setmana passada, dia de plenari al Parlament balear, representants dels treballadors del gegant turístic Orizonia –vegeu requadre– es presentaren a la cambra per demanar ajuda als grups polítics, després de l'anunci de fallida del grup empresarial que pot deixar al carrer vora 5.000 treballadors, més de mil d'aquests a Palma. El tancament d'aquest grup és un cop a la imatge de l'empresariat turístic illenc i, sobretot, a l'economia balear. Per no parlar del que suposarà d'increment de l'atur. Per la importància de la fallida, la qüestió ha superat l'estricta àmbit econòmic i empresarial per a entrar de ple en la polèmica política.

**Tancament, vendes i ona expansiva.** Feia mesos que hi havia rumors sobre la inviabilitat del grup a causa dels problemes financers que arrossegava. El també turístic i gegantí Grup Globalia, d'Eugenio Hidalgo, estava interessat a prendre possessió d'Orizonia. Però, com que la Comissió Nacional de la Competència no va donar llum verd a l'operació, sinó que allargà el procés durant dos mesos més, a la fi l'empresa no ha pogut aguantar més.

Vist això, el futur immediat per al grup en crisi sembla que serà una onada d'acomiadaments de tot el personal eventual i, pel que fa als contractats de plantilla, "es negociarà un expedient de regulació d'ocupació (ERO) per veure de salvar tots els llocs de feina que es pugui", segons un comunicat de la direcció del grup.

Els sindicats ja han alertat que "probablement" l'ERO afectarà la pràctica totalitat de la plantilla laboral. Els qui se'n podrien salvar serien els vora cinc-cents empleats que treballen en l'aerolínia i alguna porció dels que estan a les agències de viatge, que són les dues divisions que poden interessar de comprar a Globalia o al Grup Barceló, els

altres dos gegants que esperen a veure si poden treure profit de la desgràcia aliena. La resta dels treballadors, però, ho tenen magre. O sigui, quasi tots, per no dir tots, els qui treballen en els serveis centrals d'Orizonia, a Palma, tenen escasses o cap possibilitat de salvar-se de l'acomiadament.

El segur impacte de la fallida no s'aturarà en Orizonia. L'ona expansiva de ben segur se'n durà per davant alguna petita o mitjana empresa. Perquè el volum del deute amb els proveïdors és molt elevat. La xifra que es fa córrer és aproximadament d'uns cent milions. Però podria ser encara molt més alta quan es coneguin detalls, quelcom que no passarà fins que no s'iniciï tot el procés legal del tancament. Es coneix, però, que les patronals hoteleres de Canàries, Madrid, Benidorm i Mallorca ja han alertat de les conseqüències nefastes que podrà tenir entre els seus associats. De la mateixa opinió és AVIBA –Agrupació Empresarial d'Agències de Viatges de Balears–, la presidenta de la qual, Sylvia Riera, criticà que "els polítics no han volgut fer res" per evitar el drama.

**Polèmica política.** Els polítics no han fet res, com denunciava Riera, per evitar el desastre econòmic i laboral que és la fallida d'Orizonia, però l'han utilitzat a fons.

Des de feia mesos el govern presidit per José Ramón Bauzá havia fet el desentès davant les notícies que corrien sobre la possibilitat que passés el que ha passat. Per això, divendres dia 15, quan es conegué la immediata fallida de la companyia, tant el PSOE com MÉS (PSM-IniciativaVerda) criticaren que ni Bauzá ni els consellers d'Economia, Josep I. Aguiló, i de Turisme, Carlos Delgado, haguessin "fet res" per evitar la crisi. Durant el cap de setmana el PP s'adonà que no podia estar sense dir ni piu sobre un desastre laboral que afec-



Els treballadors d'Orizonia critiquen la mala gestió dels fons d'inversió que són els propietaris del grup turístic.

## L'esvaïment empresarial illenc

Orizonia és només el darrer exemple de les grans empreses illenques que han sofert les conseqüències dramàtiques de ser venudes a multinacionals o grups internacionals d'inversió.

L'emblemàtica empresa Majorica va ser venuda el 1988 al fons d'inversió internacional Alpha Investment Management. L'empresa, que fins aleshores tenia seu a Manacor i que era la més important del món en fabricació de perles artificials, entrà en crisi i, al final, va ser altre cop venuda i perdé la seu de Manacor –avui és a Barcelona mentre que a la localitat mallorquina hi té una fàbrica més modesta que abans–, bona part dels treballadors i el gran impacte econòmic que tenia a Mallorca.

L'emblemàtica Can Buades –de fabricació de grifons, en competència directa amb Roca– va caure víctima de la crisi i de la venda per part de la propietat mallorquina. La família decidí el traspàs al poderós Klau Graf, empresari alemany propietari de Teka, i que té una casa a Mallorca. El 2009 la històrica Can Buades, després d'anys de crisi sense aturall, demanà un ERO per al total de treballadors que li quedaven a l'illa, menys de 200, quan n'havia arribat a tenir un miler.

La Formatgera Menorquina, propietària de la marca El Caserío, de formatge en porcions, va vendre la propietat a la multinacional Kraft, de la qual cosa es derivà un seguit de problemes que feren perdre a Menorca aquest actiu empresarial autòcton.

Només són quatre exemples de com moltes empreses illenques que tingueren èxit en mans autòctones no han suportat el pas a ser propietats de fons d'inversions o d'interessos aliens a la realitat balear. A la llista, s'hi afegeix ara Orizonia.

tarà de ben segur més de mil famílies mallorquines. Així, la portaveu parlamentària del PP, Mabel Cabrer, deia el dilluns dia 18 que “el president donarà explicacions de les gestions fetes”, l'endemà, el dimarts, dia de plenari al Parlament. Unes gestions que el PSOE i MÉS asseguren que no existeixen: “El govern hi hauria d'estar implicat i ocupar” a trobar una solució, “però no fa res”, denunciava la portaveu socialista i secretària general del PSOE, Francina Armengol. Des de MÉS, el portaveu Biel Barceló deia quasi el mateix: “El que més ens preocupa és que el govern s'ho mira tot [la crisi d'Orizonia] com un simple espectador”.

Dimarts, un grapat de representants laborals es personaren al Parlament i foren rebuts pels dirigents socialistes i de MÉS. Bauzà, en adonar-se, convidà els treballadors a reunir-se amb ell a les instal·lacions de la Cambra. Si esperaven solucions, el president els va decebre. Únicament es va comprometre a “fer telefonades” per intentar pal·liar la pèrdua de llocs de treball, si era possible.

*Miquel Payeras*